

INSTITUTE
FOR ECONOMIC RESEARCH
AND POLICY CONSULTING

Оцінка впливу лібералізації режиму торгівлі між Україною та Тунісом

Вероніка Мовчан, Анастасія Кропова

Інститут економічних досліджень і політичних консультацій

Київ, вересень 2021

Структура презентації

1. Туніс: короткий опис
2. Торговельні відносини України та Тунісу
3. Методологія оцінки
4. Результати моделювання
5. Висновки

1. Туніс: короткий огляд

- Економічна структура
- Торгівля товарами
- Торгівля послугами
- Ключові ЗВТ

Загальна інформація щодо Тунісу

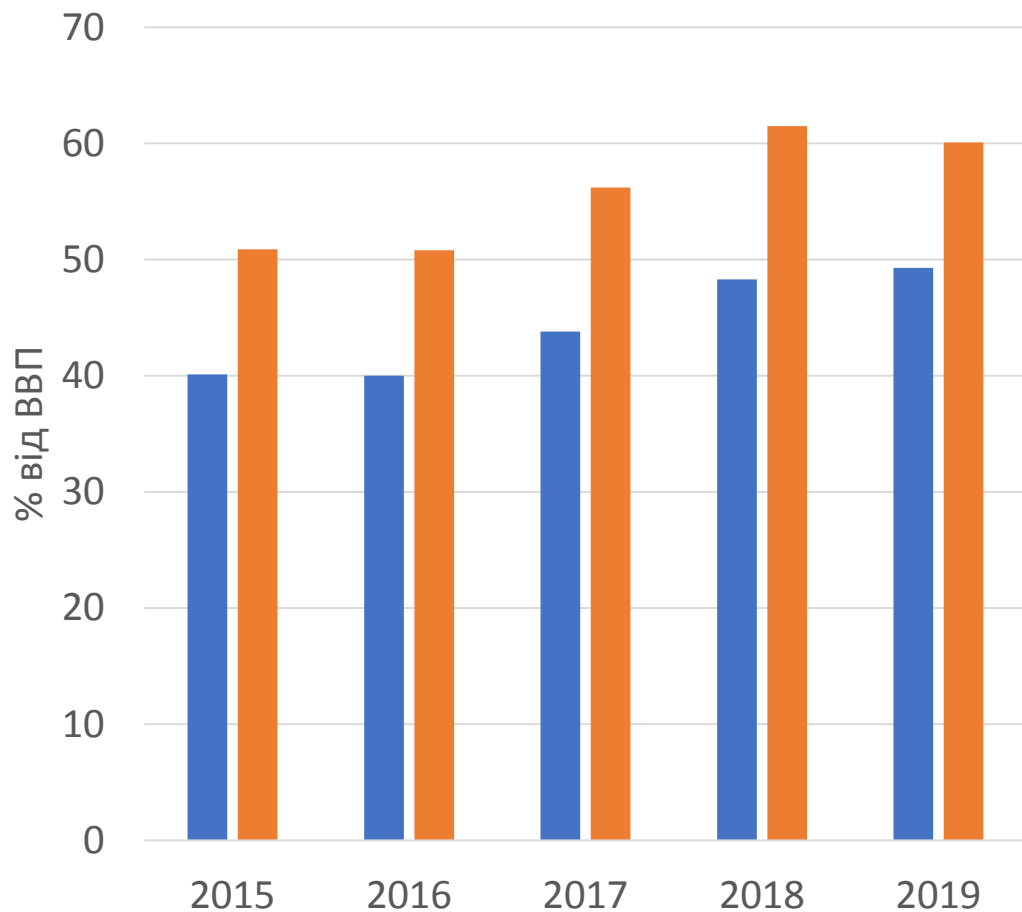

- **Населення:** 11,7 млн (2019)
- **ВВП на душу населення:** 3 317 доларів США (2019)
- **ВВП за ПКС на душу населення:** 11 231 доларів США (2019)

Порівняння: ВВП за ПКС на душу населення України: 13 341 доларів США (2019)

- **Структура ВВП (2019):**
 - сільське господарство – 10,4%
 - промисловість – 22,7%
 - послуги – 59,2%

Торгівля товарами і послугами Тунісу

Джерело: <https://api.worldbank.org/v2/en/country/TUN?downloadformat=excel>

Торгівля товарами і послугами, 2019: 109,4% від ВВП

Експорт товарів та послуг, 2019:

- 18,8 млрд дол. США, у т.ч.:
 - Товари: 14,9 млрд дол. США
 - Послуги: 3,9 млрд дол. США
- Частка ВВП: 49,3%

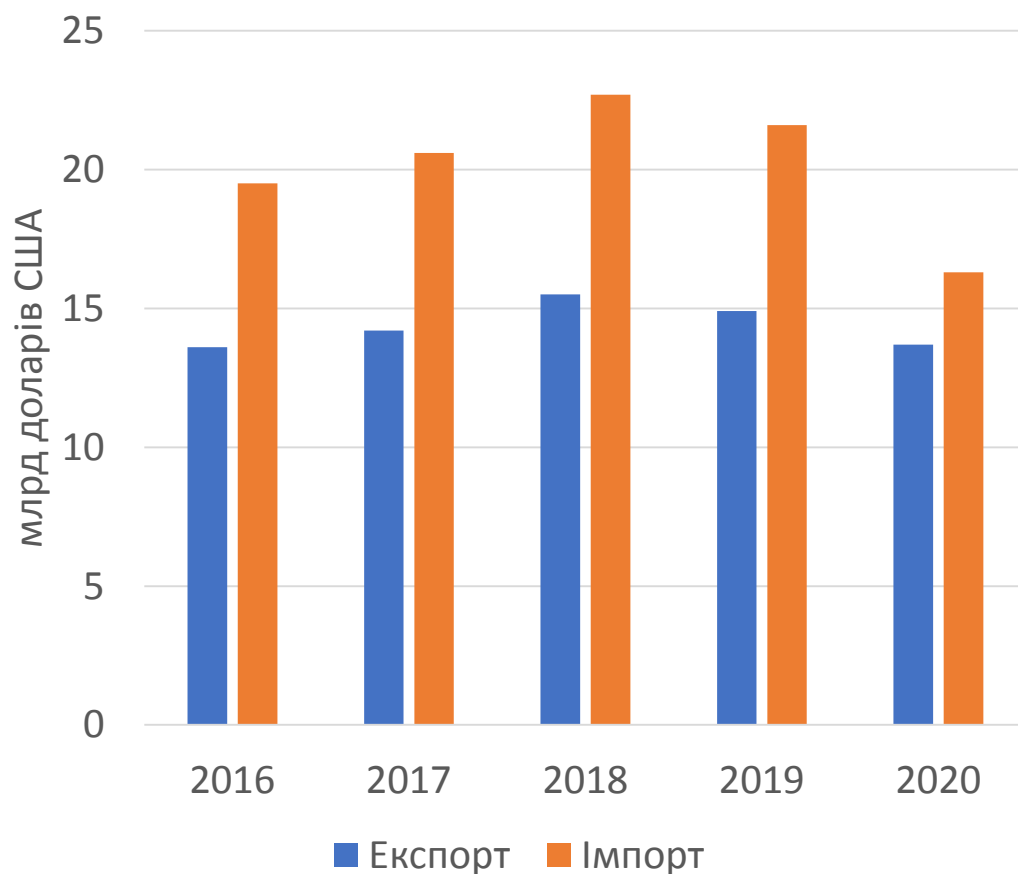
Імпорт товарів і послуг, 2019:

- 24,8 млрд дол. США, у т.ч.:
 - Товари: 21,6 млрд дол. США
 - Послуги: 3,2 млрд дол. США
- Частка ВВП: 60,1%

➤ **Відкрита економіка, від'ємне сальдо торгівлі**

➤ **Торгівля товарами значно більше за торгівлю послугами**

Торгівля товарами Тунісу

Експорт товарів, 2020:

- Вартість: 13,7 млрд дол. США
- Приріст, 2020/2019: -8,05%

Імпорт товарів, 2020:

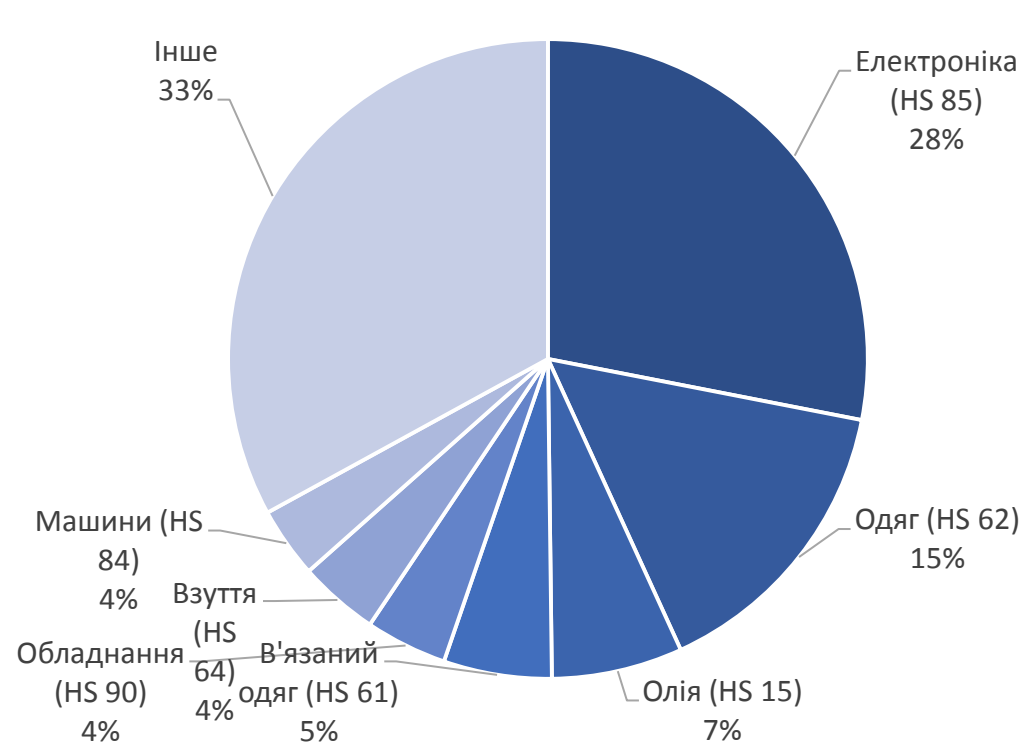
- Вартість: 16,3 млрд дол. США
- Приріст, 2020/2019: -24,54%

➤ **Баланс торгівлі товарами від'ємний**

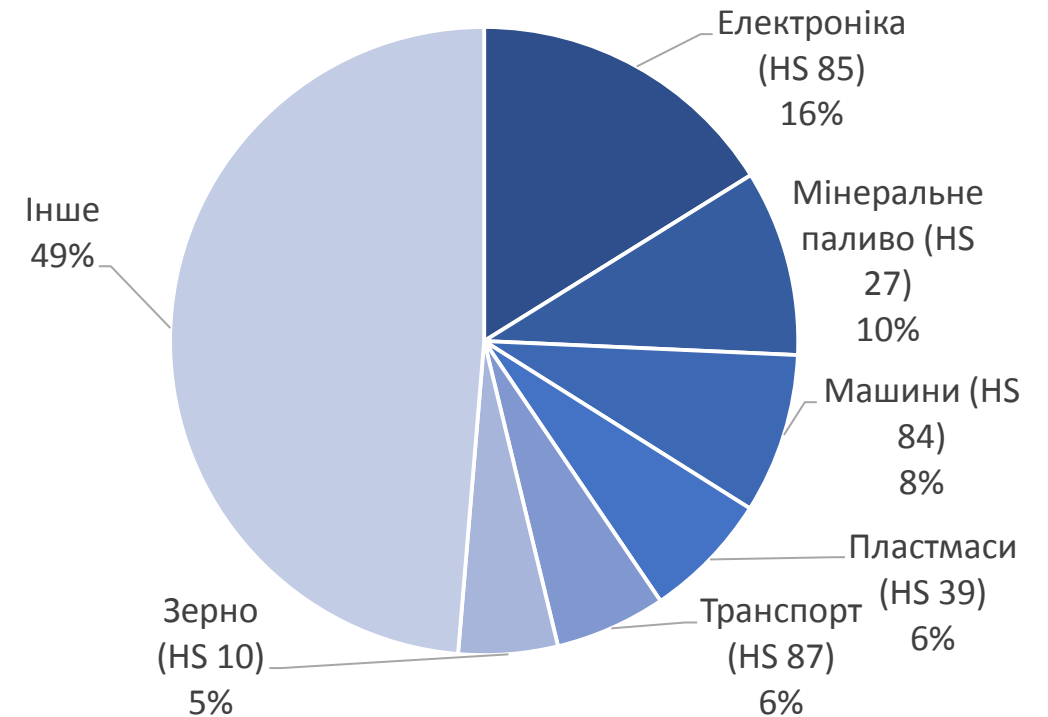
➤ **Вплив пандемії Covid-19: експорт товарів майже не постраждав, тоді як імпорт різко зменшився**

Структура товарної торгівлі Тунісу

Експорт товарів, 2020

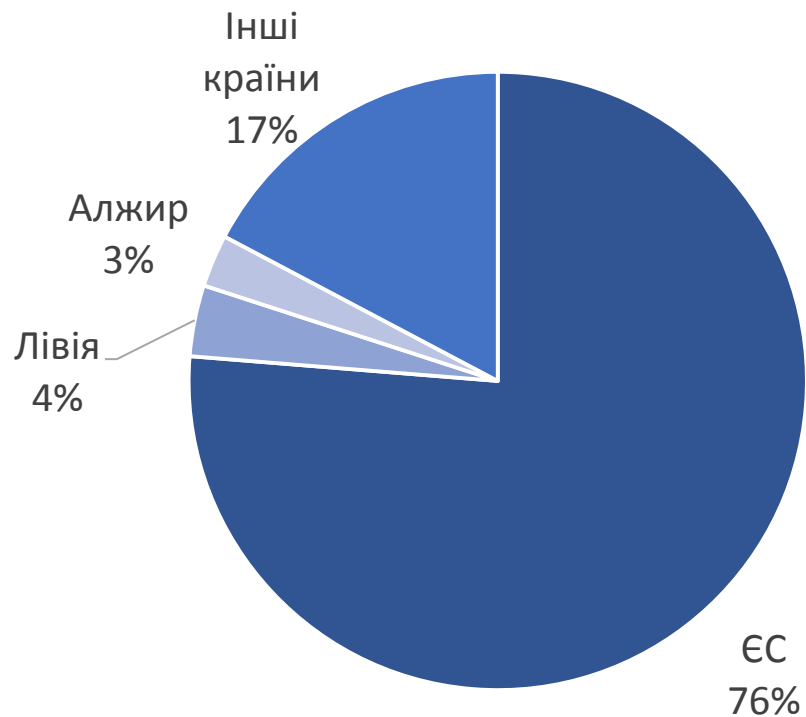

Імпорт товарів, 2020

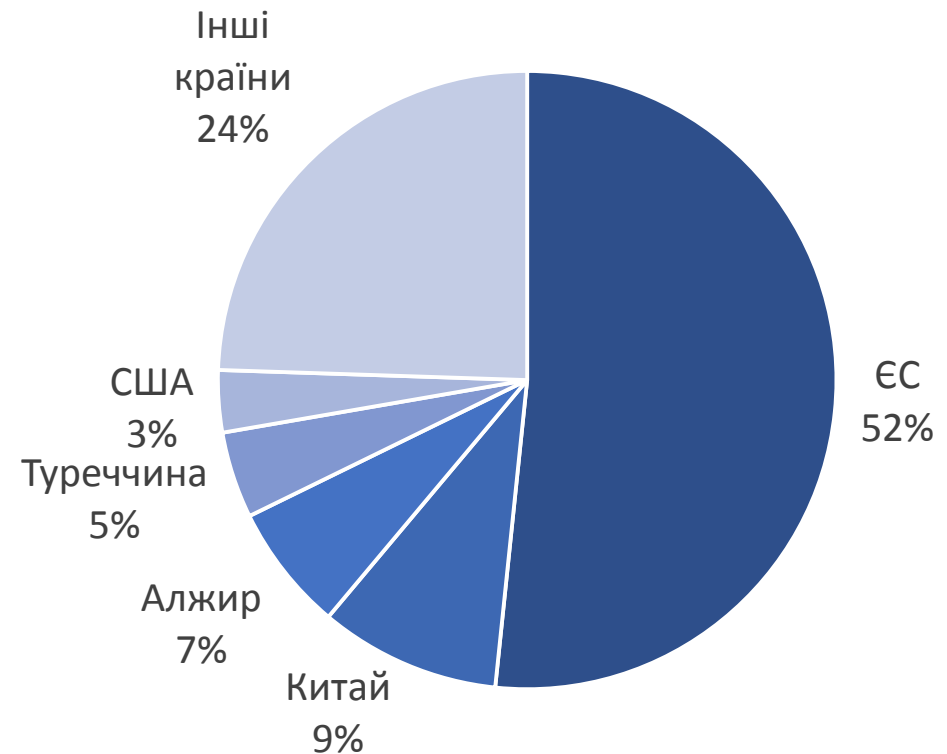

Географія товарної торгівлі Тунісу

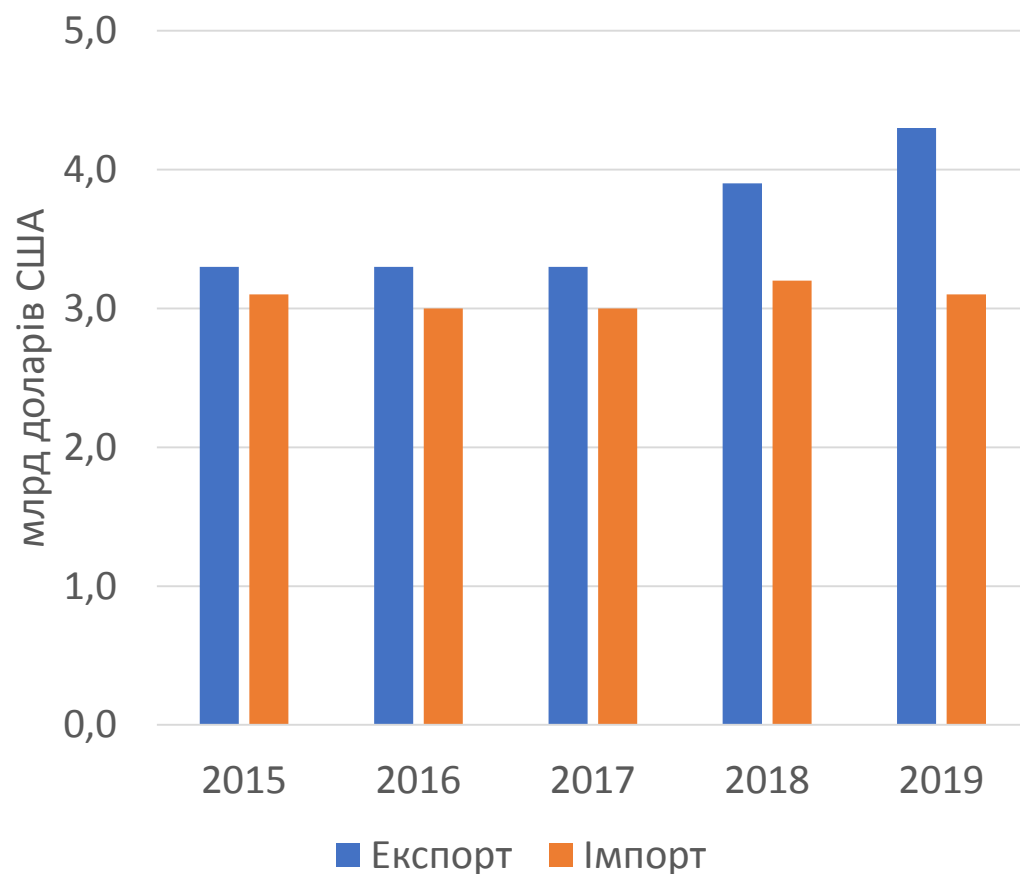
Експорт товарів, 2020

Імпорт товарів, 2020

Торгівля послугами Тунісу

Експорт послуг, 2019:

- Вартість: 4,3 млрд дол. США
- Приріст, 2019/2018: +10,26%

Імпорт послуг, 2019:

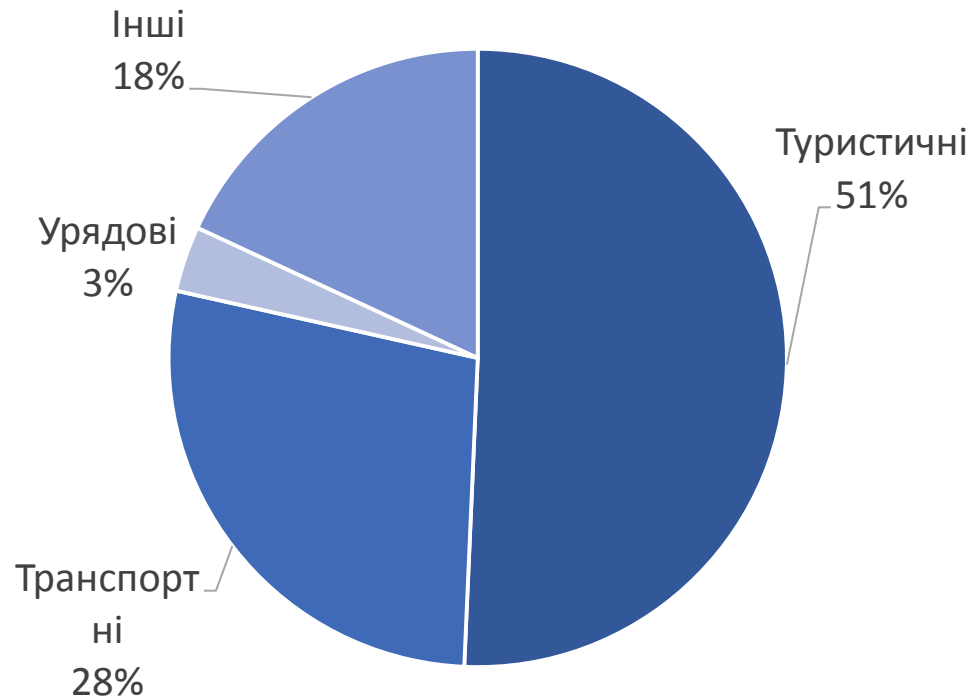
- Вартість: 3,1 млрд. дол. США
- Приріст, 2019/2018: -3,13%

➤ **Баланс торгівлі послугами додатній**

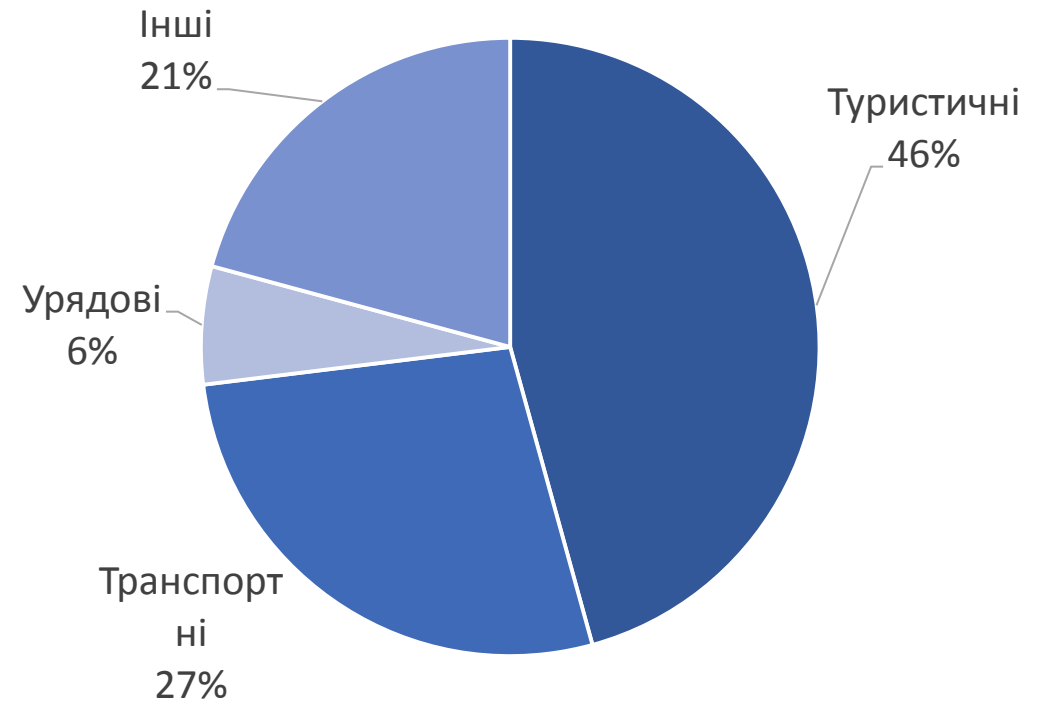
➤ **Пандемія Covid-19 не зупинила зростання експорту послуг і незначно вплинула на імпорт**

Структура торгівлі послугами Тунісу

Експорт послуг, 2019

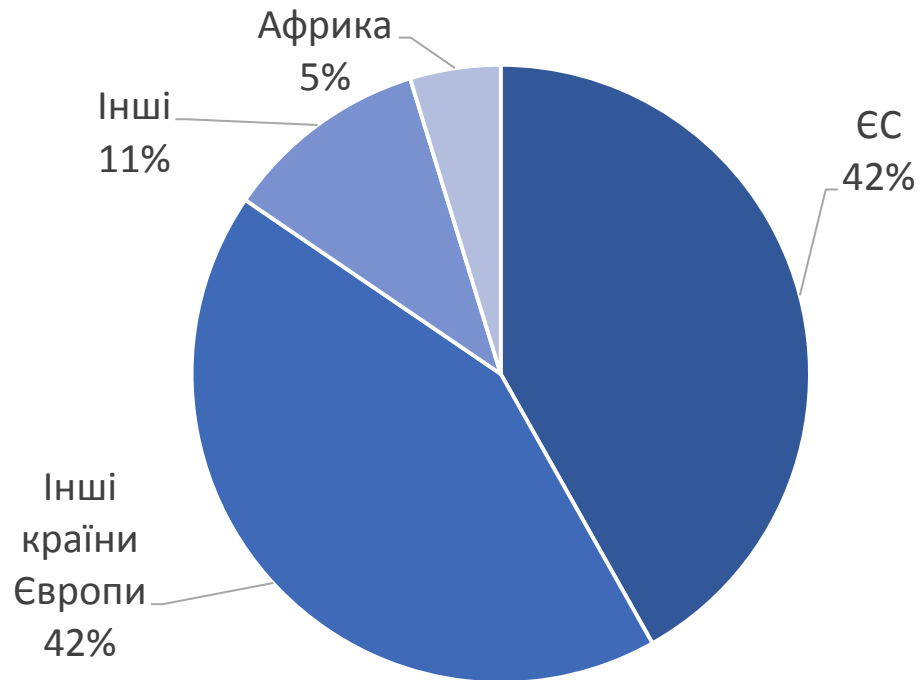

Імпорт послуг, 2019

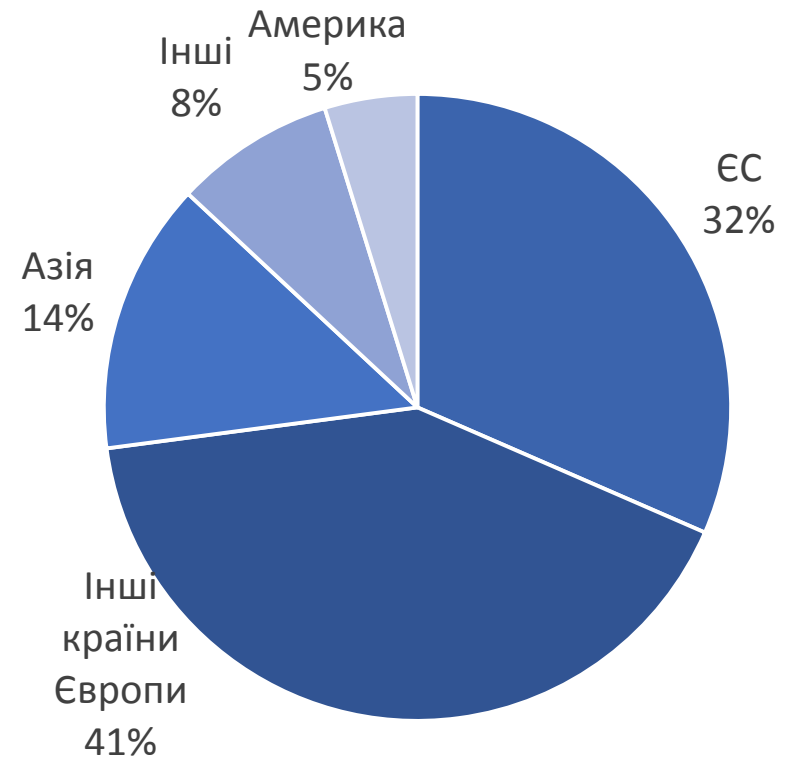

Географія торгівлі послугами Тунісу

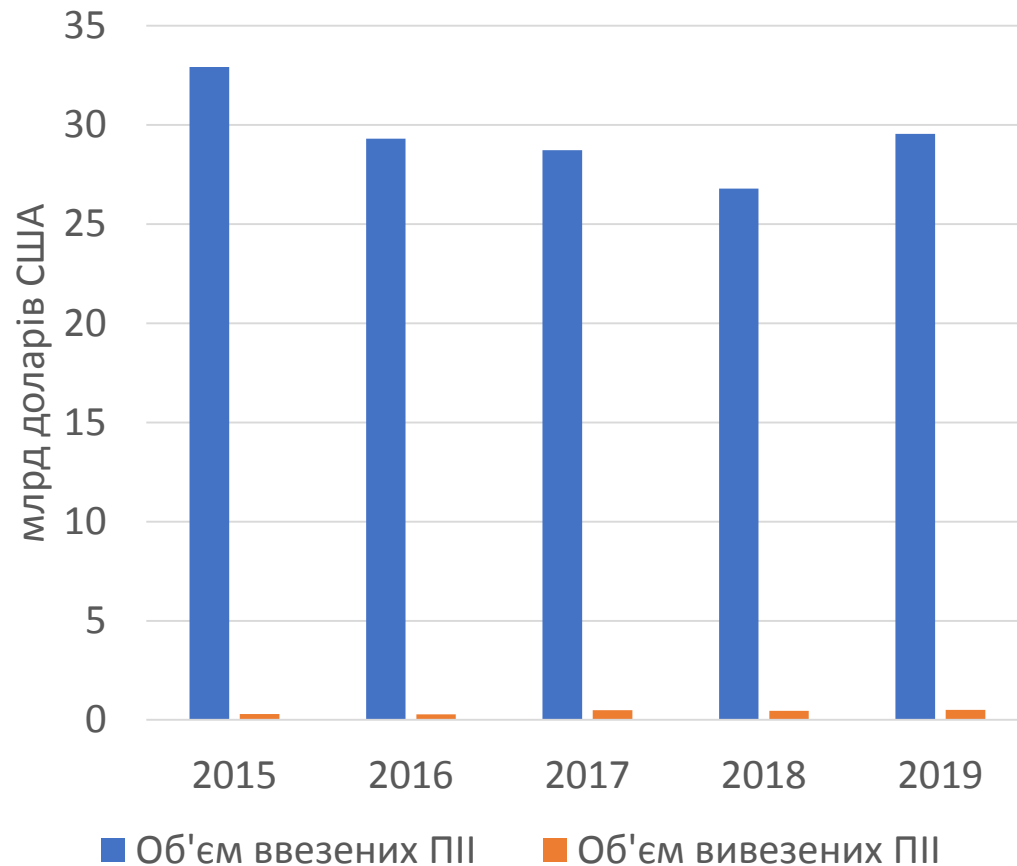
Експорт послуг, 2019

Імпорт послуг, 2019

Прямі іноземні інвестиції Тунісу

Сукупний обсяг ввезених ПІІ, 2019:

- Вартість: 29,5 млрд дол. США
- Приріст, 2019/2018: +10,26%
- **Основні країни-інвестори: ЄС та США**

Сукупний обсяг вивезених ПІІ, 2019:

- Вартість: 0,5 млрд. дол. США
- Приріст, 2019/2018: +12,14%

➤ Країна переважно залучає ПІІ у свою економіку

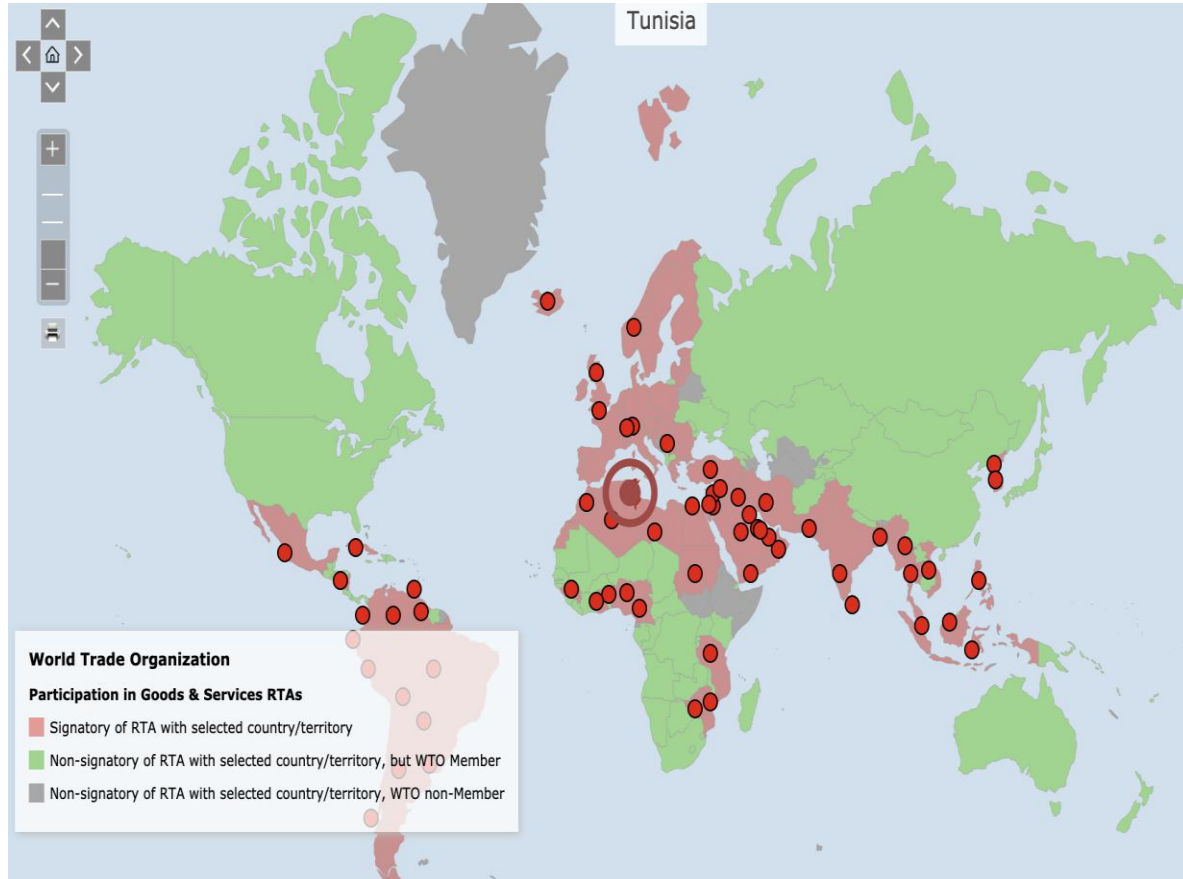
Торговельна політика Тунісу (1/2)

- Член ГАТТ з 1990 року, СОТ з 1995 року
- **Середня ставка ввізного мита:** 11,6%, частка незв'язаних ввізних мит: 42%
- Кількісні обмеження:
 - **Заборони імпорту з міркувань безпеки, моралі тощо:** 7,2% загальної кількості тарифних ліній, у т.ч. свинина, деякі молочні продукти, помідори, солодове пиво, окремі продукти хімічного виробництва, вживані автомобілі, літальні апарати тощо
 - **Огляд перед імпортом** з метою захисту національного виробника: шоколад та інші продукти харчування, що містять какао; солодощі; консервовані овочі та фрукти; джеми; соки; соуси; інші консерви; води; ДВП тощо
 - **Обмеження експорту:** потрібен дозвіл на експорт з Тунісу зерна, кормів для тварин, макухи, добрив, літаків тощо.

Торговельна політика Тунісу (2/2)

- **Правила походження:** учасник Пан-Євро-Мед
- **Технічні бар'єри у торгівлі:**
 - Стандарти: 96% гармонізовані з міжнародними або європейськими
 - Технічний контроль: 11% імпорту, розподілений на три категорії:
 - Категорія А вимагає перевірки у лабораторії, стосується овочів, олії, кондитерських виробів з цукром, парфумерних засобів, побутової хімії, взуття, окремих машин та обладнання тощо. За перевірку відповідають різні міністерства
 - Категорія В стосується предметів одягу, тканин, паперу, виробів з заліза та сталі, окремі категорії машин та обладнання. За перевірку відповідає митниця, необхідне документарне підтвердження якості
 - Категорія С включає окремі сільськогосподарські товари (зерно) та мінеральні продукти, перевірка стосується переважно умов зберігання

Зони вільної торгівлі та преференційні угоди Тунісу

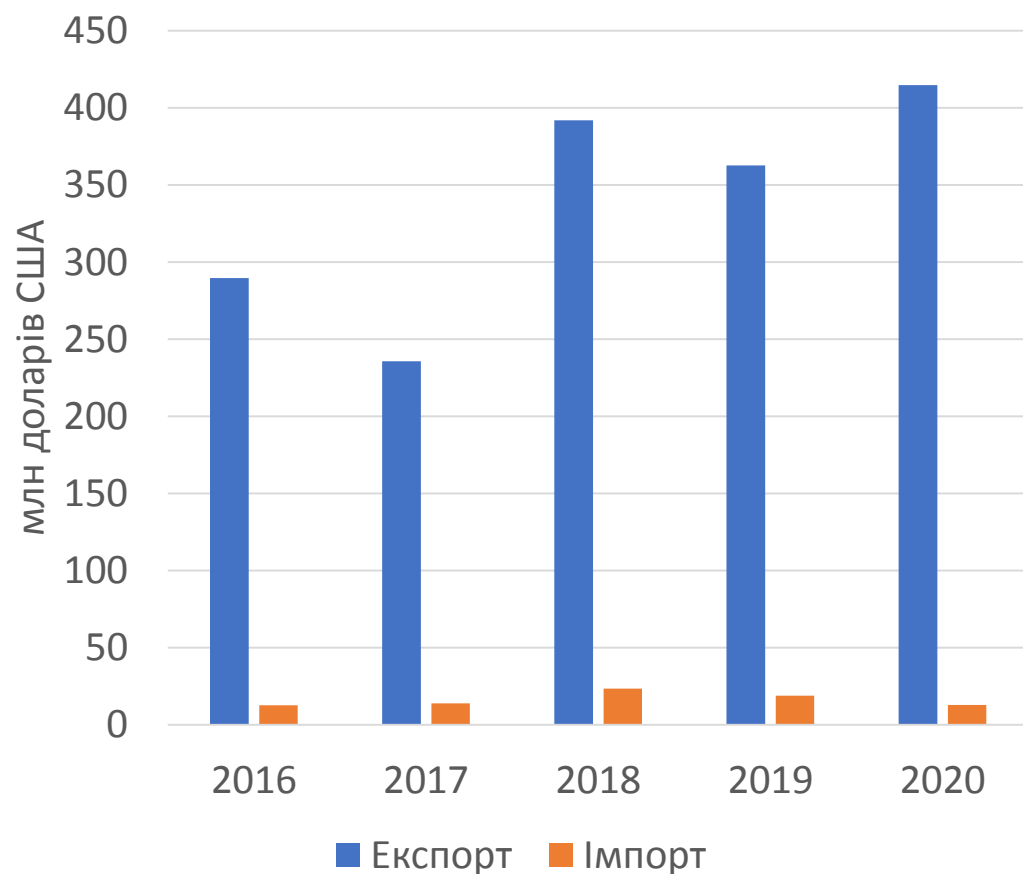
- **Протокол про торгові преференції (1971), товари, середня ставка: 0,9%**
- **Угода про Глобальну систему торгових преференцій між країнами, що розвиваються (1988), товари, середня ставка: 0,09%**
- **ЄС (1995), товари, середня ставка: 1,1%**
- **Пан-арабська зона вільної торгівлі (1998), товари, середня ставка: 0,9%**
- **ЗВТ у рамках економічного співробітництва країн Східної та Південної Африки (2000), товари, середня ставка: 0,003%**
- **Агадірська угода (2004), товари, середня ставка: 0,9%**
- **Туреччина (2004), товари, середня ставка: 0,1%**
- **Країни ЄАВТ (2004), товари, середня ставка: 0,8%**
- **Великобританія (2019), товари, середня ставка: 0,2%**

➤ **Всі ЗВТ стосуються торгівлі товарами**

2. Торговельні відносини України та Тунісу

- Торгівлі товарами
- Торгівля послугами

Торгівля товарами між Україною та Тунісом

Експорт товарів України до Тунісу, 2020:

- Вартість: 414,8 млн дол. США
- Частка у загальному експорті: 0,8%
- Приріст, 2020/2019: +14,4%

Імпорт товарів України з Тунісу, 2020:

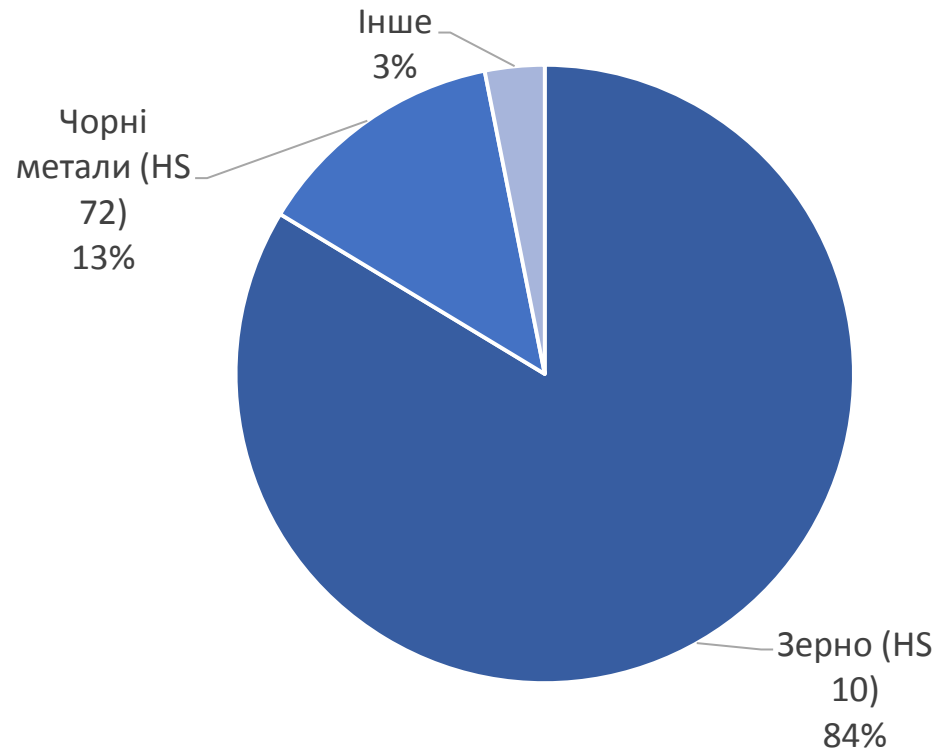
- Вартість: 12,9 млн дол. США
- Частка у загальному експорті: 0,09%
- Приріст, 2020/2019: -31,95%

➤ **Баланс торгівлі товарами додатній**

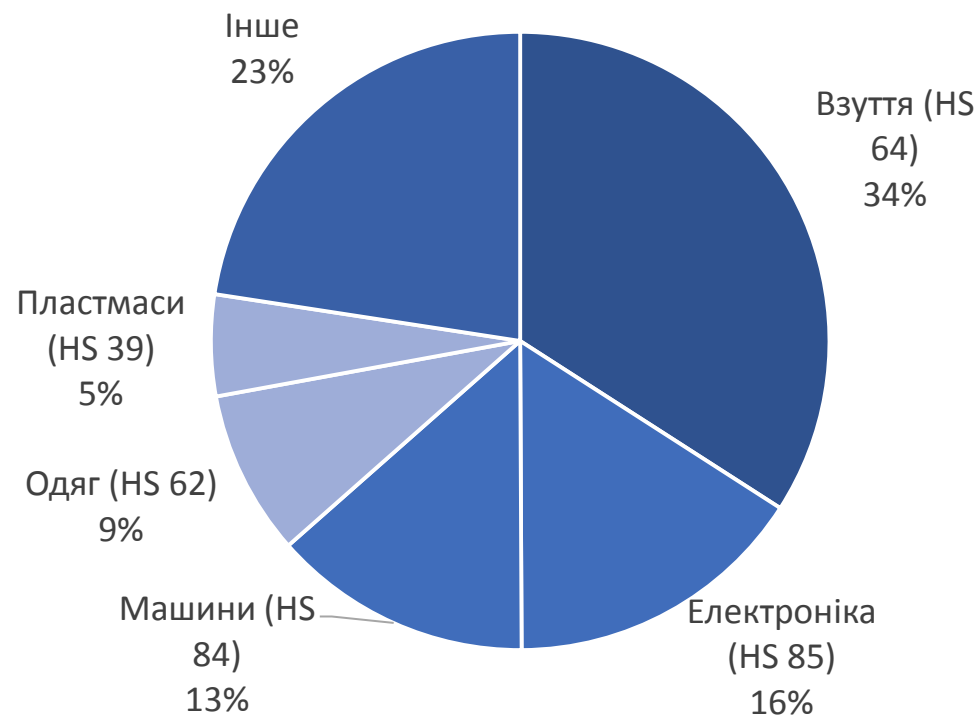
➤ **Туніс відіграє незначну роль у торгівлі товарами України**

Товарна структура торгівлі з Тунісом

Експорт товарів, 2020

Імпорт товарів, 2020

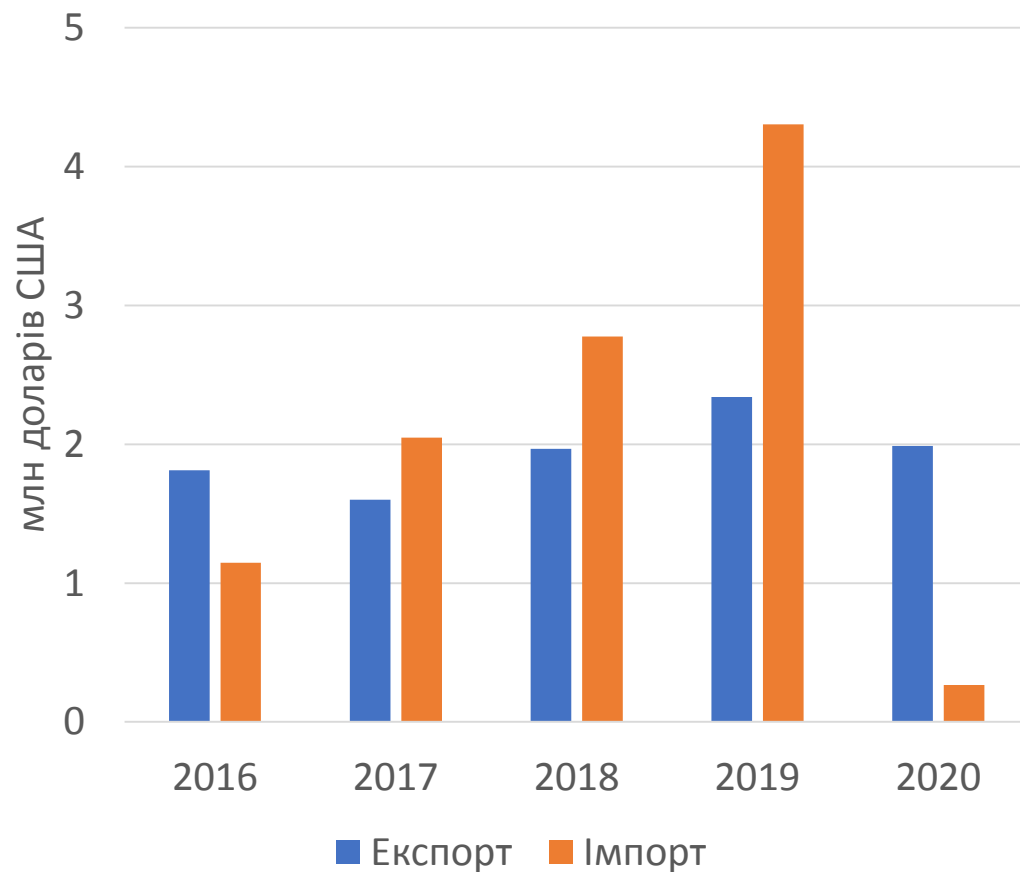
Топ 10 товарів експорту України до Тунісу, 2020

HS	Назва товару	Вартість, тис. дол. США	Частка, %	Частка в експорті України, %
1001	Пшениця	194 370	46,85%	0,4%
1005	Кукурудза	91 617	22,08%	0,19%
1003	Ячмінь	61 033	14,71%	0,12%
7207	Напівфабрикати з вуглецевої сталі	33 442	8,06%	0,07%
7208	Прокат плоский з вуглецевої сталі завширшки 600 мм або більше, гарячекатаний, неплакований, без гальванічного чи іншого покриття	18 137	4,37%	0,04%
1512	Олії соняшникова, сафлорова або бавовняна	5 770	1,39%	0,01%
7208	Прокат плоский з вуглецевої сталі завширшки 600 мм або більше, гарячекатаний, неплакований, без гальванічного чи іншого покриття	2 478	0,59%	0,01%
2508	Інші глини, крім глин 6806, муліт, землі	1 604	0,39%	0,01%
7213	Прутки та бруски гарячекатані, вироблені з вуглецевої сталі, у бунтах	842	0,2%	0,01%
1901	Екстракти солодові; готові харчові продукти без/з какао	520	0,13%	0,01%

Топ 10 товарів імпорту України з Тунісу, 2020

HS	Назва товару	Вартість, тис. дол. США	Частка, %	Частка імпорту України, %
6406	Частини взуття, вкладні устілки, гетри, гамаші	2 617	20,25%	0,002%
8421	Центрифуги; обладнання для фільтрування рідин чи газів	1 518	11,75%	0,001%
6403	Взуття з верхом з натуральної шкіри	1 033	7,99%	0,001%
705	Салат-латук і цикорій	697	5,39%	0,001%
6204	Костюми, сукні, спідниці, для жінок або дівчат	470	3,64%	0,001%
3915	Відходи, обрізки та скрап із пластмас	427	3,31%	0,001%
6402	Інше взуття з верхом з гуми, пластмаси	387	2,99%	0,001%
6203	Костюми, комбінезони, шорти, для чоловіків або хлопців	356	2,75%	0,0001%
3926	Інші вироби з пластмас та вироби з 3901 - 3914	226	1,75%	0,0001%
1902	Вироби з тіста без дріжджів; кускус	152	1,18%	0,0001%

Торгівля послугами між Україною та Тунісом

Експорт послуг України в Туніс, 2020:

- Вартість: 1,9 млн дол. США
- Частка у загальному експорті: 0,02%
- Приріст, 2020/2019: -15,08%

Імпорт послуг України з Тунісу, 2020:

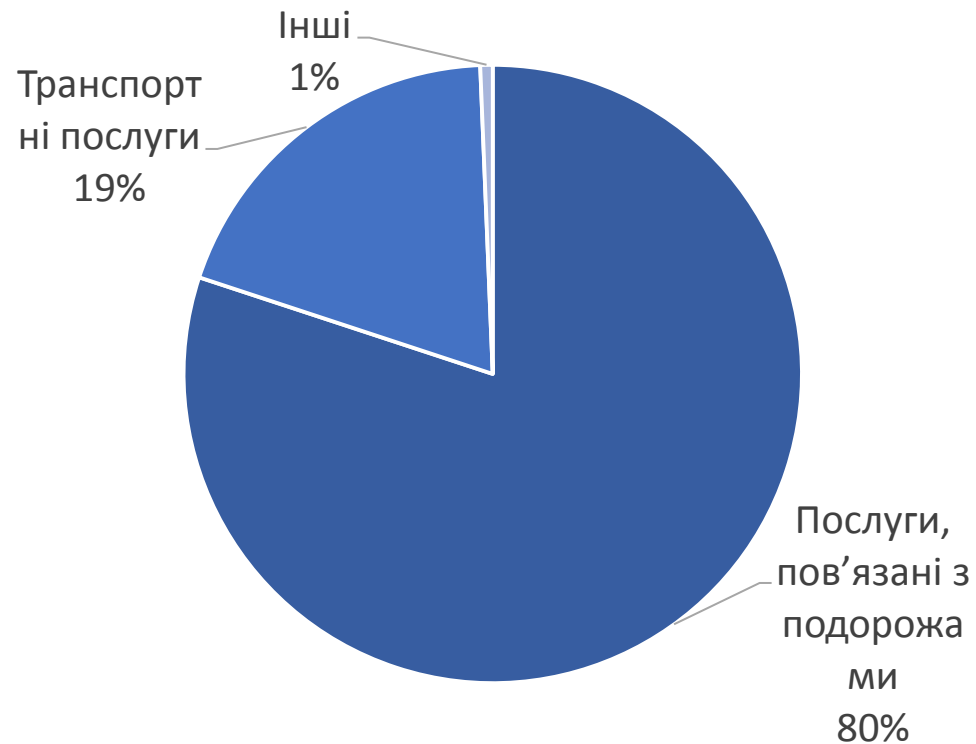
- Вартість: 0,3 млн дол. США
- Частка у загальному імпорті: 0,005%
- Приріст, 2020/2019: -93,81%

➤ У 2020 році баланс торгівлі послугами додатній через різке падіння імпорту

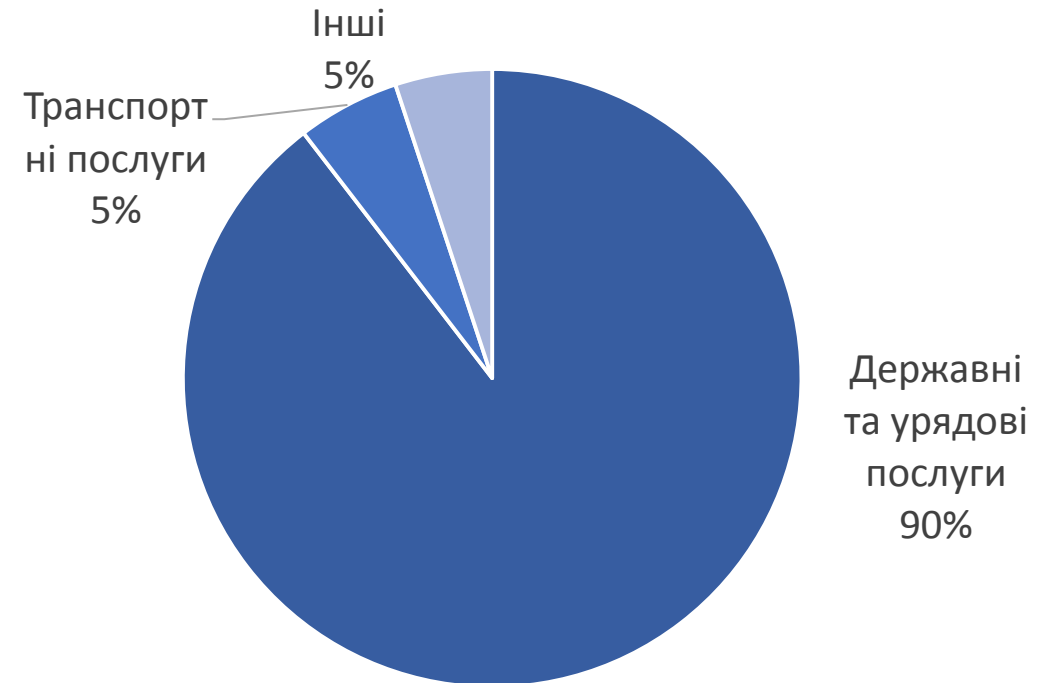
➤ Туніс відіграє незначну роль у торгівлі послугами України

Структура торгівлі послугами з Тунісом

Експорт послуг, 2020

Імпорт послуг, 2020

3. Методологія оцінки

- Опис моделі
- Окремі торговельні бар'єри, включені в модель
- Сценарії

Модель для України

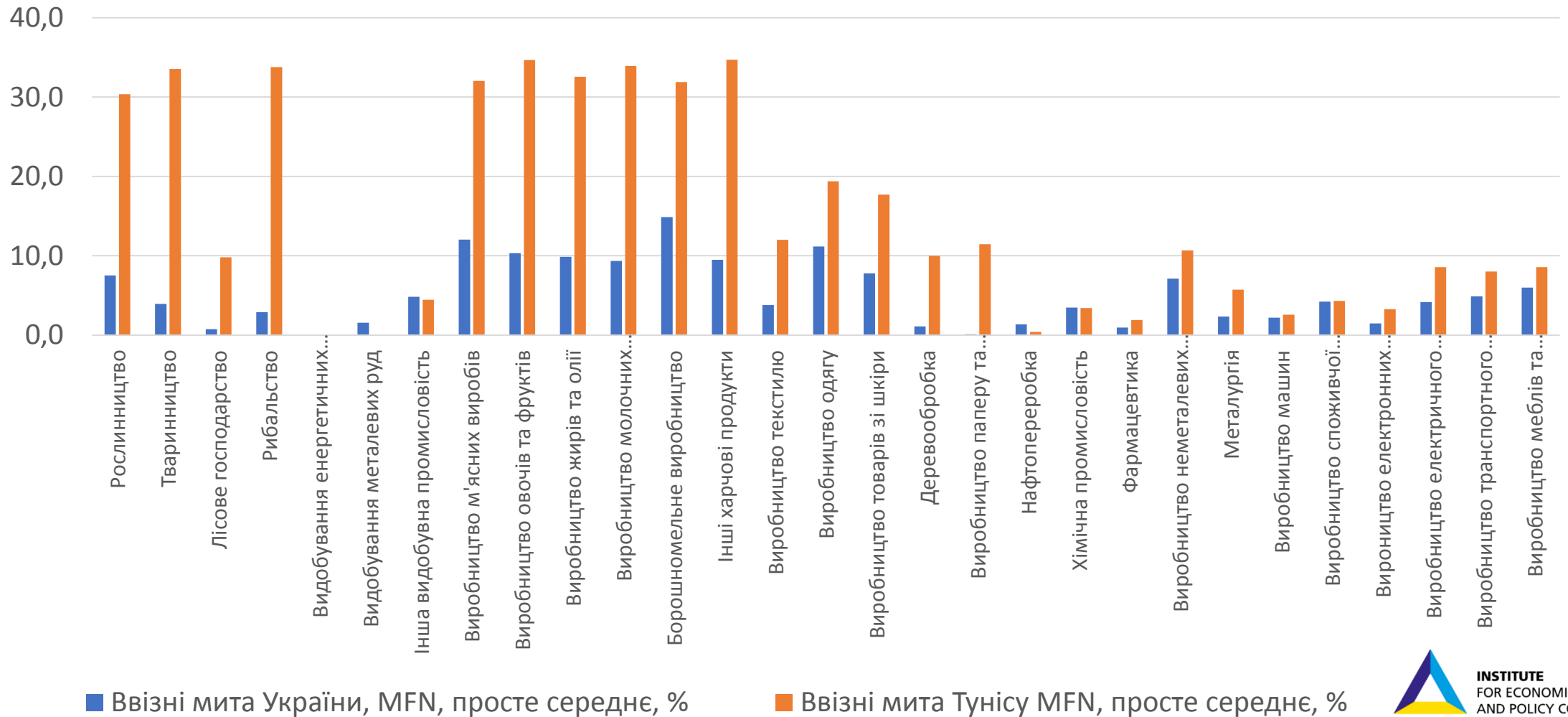
- Аналіз проведено за допомогою прикладної моделі загальної рівноваги для України
- Розробка моделі була профінансована Програмою USAID «Конкурентоспроможна економіка України» в рамках Контракту №72012118C00002 та розроблена дослідниками Інституту економічних досліджень та політичних консультацій
- Базовий рік: 2018

Джерело: Movchan, V; Rutherford, T. F.; Tarr, D. G.; and Yonezawa, H. (2020), "Impact Assessment of a Potential Free Trade Agreement (FTA) Between Ukraine and Turkey"

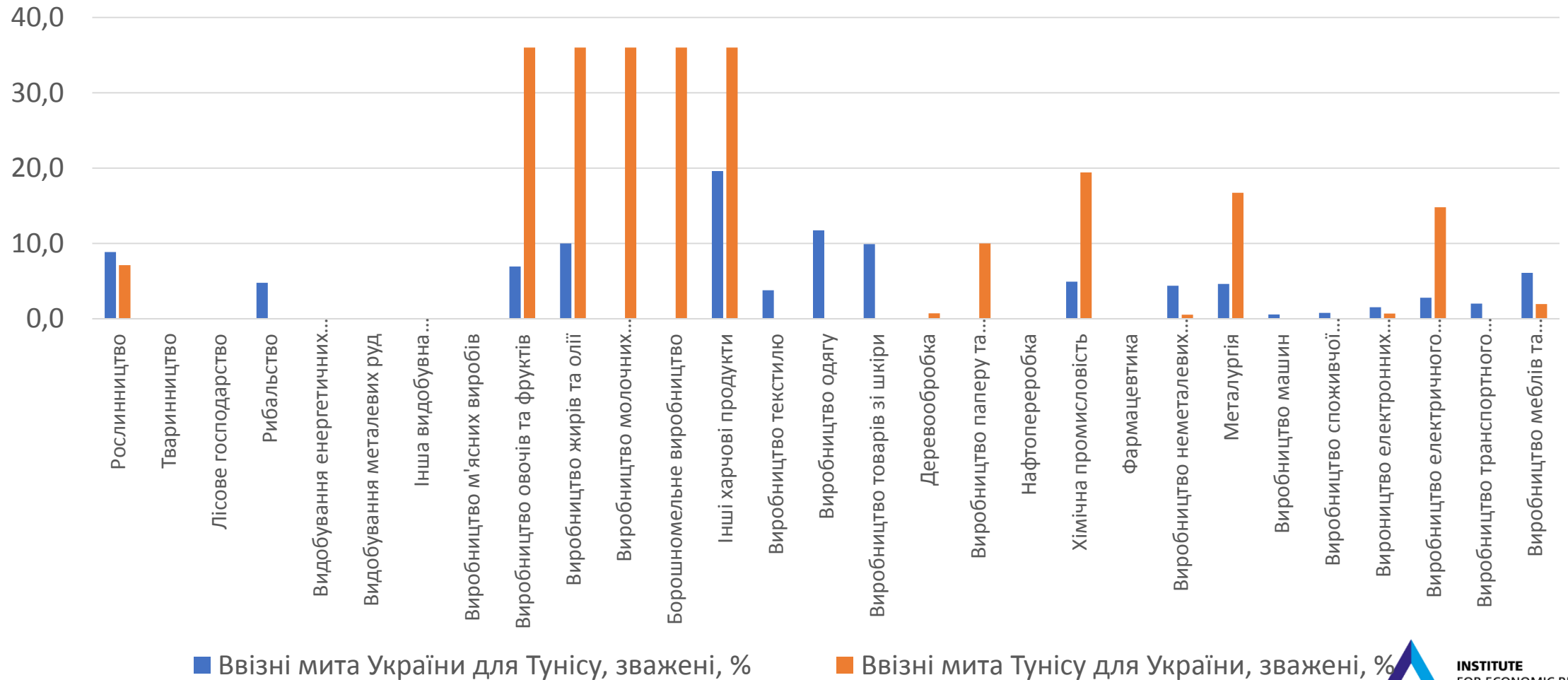
Базові характеристики моделі

- Модель включає Україну та сім зовнішніх регіонів:
 - Туніс, Європейський Союз, Сполучені Штати, Росію, Китай, Регіони, з якими Україна має ЗВТ, та решту світу.
- Модель містить 45 секторів, які розділені на три категорії:
 - (i) Сектори, що виробляють товари і послуги в умовах досконалої конкуренції
 - (ii) Сектори, що виробляють товари в умовах недосконалої конкуренції
 - (iii) Сектори з прямими іноземними інвестиціями (ПІІ), що надають бізнес-послуги в умовах недосконалої конкуренції
- Недосконала конкуренція та ПІІ передбачають приріст продуктивності від торгівлі проміжними товарами та послугами
- Лише Україна змодельована повністю, зовнішні регіони змодельовані як криві попиту та пропозиції на рівні секторів України

Ввізні мита України та Тунісу, режим нації найбільшого сприяння (MFN), %

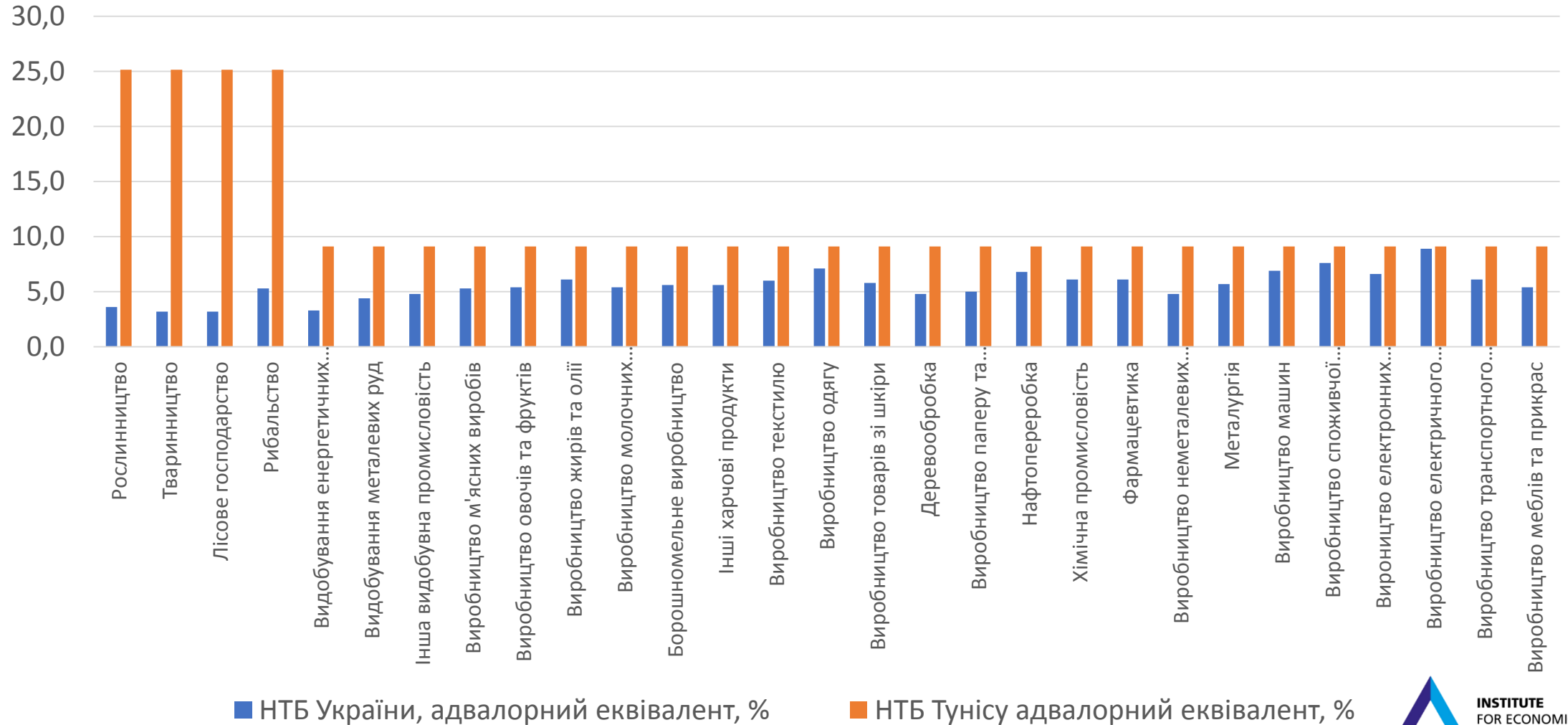
Ввізні мита України та Тунісу, зважені на структуру торгівлі, %

■ Ввізні мита України для Тунісу, зважені, %

■ Ввізні мита Тунісу для України, зважені, %

Технічні бар'єри в торгівлі, % адвалорний еквівалент

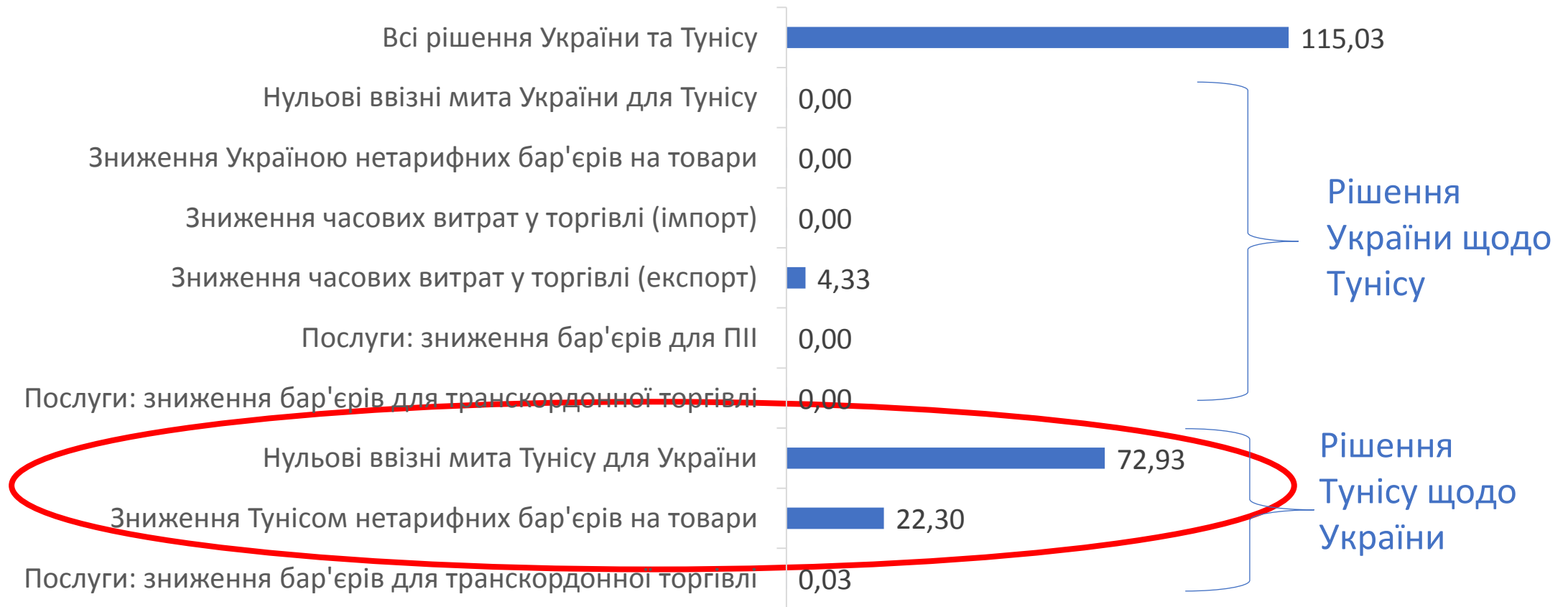
Сценарії

Сценарій	Опис
S1	Нульові ввізні мита з боку Тунісу на експорт України
S2	Нульове ввізні мита з боку України на імпорт з Тунісу
S3	Зниження Тунісом на 20% нетарифних бар'єрів на товари України
S4	Зниження Україною на 20% нетарифних бар'єрів на товари Тунісу
S5	Зменшення Тунісом на 50% дискримінаційних бар'єрів у транскордонній торгівлі вибраними видами послуг для України
S6	Зменшення Україною на 50% дискримінаційних бар'єрів у транскордонній торгівлі вибраними видами послуг для Тунісу
S7	Зменшення Україною на 50% дискримінаційних бар'єрів для ПІІ у окремі сектори послуг для Тунісу
S8	Зниження на 20% витрат часу на експорт до Тунісу
S9	Зниження на 20% витрат часу на імпорт з Тунісу
S10	Усі вищезазначені сценарії разом

4. Результати моделювання

- Вплив на економіку в цілому
- Вплив на окремі сектори

Вплив на експорт у Туніс, , % зміни

Джерело: модель України, розрахунок для Тунісу

Вплив на імпорт з Тунісу, % зміни

Джерело: модель України, розрахунок для Тунісу

Вплив на добробут, % зміни

Щорічний виграш для України за «центральним» сценарієм ЗВТ становить +0,17% реального доходу домогосподарств

Джерело: модель України, розрахунок для Тунісу

Вплив на реальний ВВП, , % зміни

Джерело: модель України, розрахунок для Тунісу

Вплив на загальний експорт, % зміни

Джерело: модель України, розрахунок для Тунісу

Вплив на загальний імпорт, , % зміни

Джерело: модель України, розрахунок для Тунісу

Вплив на показники окремих секторів, % зміни

	Випуск	Внутрішнє споживання	Загальний експорт	Загальний імпорт
Металургія	1.50	0.28	2.19	0.21
Видобування металевих руд	0.51		-0.14	1.33
Рослинництво	0.50	0.12	2.12	0.31
Тваринництво	0.22	0.14	-0.30	0.40
Виробництво молочних продуктів	0.18	0.17	0.43	0.32
Нафтопереробка	0.16	0.19	-0.10	0.27
Виробництво овочів та фруктів	0.13	0.19	0.22	0.15
Виробництво електроенергії, газу та води	0.13	0.17	-0.16	0.27
Додаткові транспортні послуги	0.11	0.17	-0.33	0.21
Оптова та роздрібна торгівля	0.10	0.17	-0.37	0.15

Джерело: модель України, розрахунок для Тунісу

Експорт в Туніс окремих секторів, % зміни

Опис	Загальний сценарій	Нульові мита Тунісу	Зниження Тунісрм НТБ на товари	Зниження часових витрат на експорт в Туніс
Виробництво овочів та фруктів	276.35	241.74	7.40	2.60
Борошномельне виробництво	275.56	240.88	7.47	2.61
Виробництво жирів та олії	273.55	241.01	7.10	2.44
Інші харчові продукти	269.85	241.19	7.46	0.91
Виробництво молочних продуктів	135.54	121.21	4.76	1.68
Хімічна промисловість	119.70	103.04	7.49	0.67
Металургія	102.20	87.86	7.54	0.02
Водний транспорт	85.80	-0.09	-0.01	0.00
Авіатранспорт	77.79	-0.20	-0.02	0.00
Рослинництво	66.42	31.15	21.58	4.68

Джерело: модель України, розрахунок для Тунісу

Імпорт з Тунісу окремих секторів, % зміни

Опис	Загальний сценарій	Нульові мита України	Зниження Україною НТБ на товари	Зниження часових витрат на імпорт з Йорданії
Авіатранспорт	192.35	0.11	0.02	0.00
Виробництво одягу	125.87	0.24	0.04	2.91
Виробництво товарів зі шкіри	98.00	0.21	0.03	1.34
Інші харчові продукти	77.01	0.24	0.03	0.75
Рослинництво	74.99	0.37	-0.05	7.92
Виробництво меблів та прикрас	63.12	0.26	0.03	4.26
Металургія	56.69	0.24	0.02	4.14
Хімічна промисловість	55.14	0.11	0.04	5.06
Виробництво електричного устаткування	50.90	0.04	0.01	2.71
Виробництво овочів та фруктів	22.96	0.16	0.03	1.54

Джерело: модель України, розрахунок для Тунісу

5. ВИСНОВКИ

Висновки

- ЗВТ з Тунісом матиме позитивний, хоча й невеликий вплив на добробут населення та реальне ВВП
- Приріст експорту перевищуватиме приріст імпорту, що зумовлено вищим рівнем захисту, який застосовує Туніс, порівняно з Україною, а також структурою торгівлі
- В рамках запропонованих сценаріїв можна очікувати розширення додатного сальдо торгівлі
- Для України найважливішими є усунення тарифних обмежень Тунісу, а також її нетарифних обмежень у торгівлі товарами
- Торгівля послугами не відіграє суттєвої ролі у торгівлі з Тунісом. Тому модель не показує суттєвого впливу лібералізації торгівлі послугами на показники України
- Серед секторів найбільше виграють від створення ЗВТ з Тунісом виробництво металів, видобування металевих руд, сільське господарство та харчова промисловість

Контакти

INSTITUTE
FOR ECONOMIC RESEARCH
AND POLICY CONSULTING

8/5-A Reytarska str., Kyiv 01054, Ukraine

tel: +38-044-278-6360

e-mail: movchan@ier.kiev.ua

www.ier.com.ua

[IER.Kyiv](https://www.facebook.com/IER.Kyiv)

[@IER_Kyiv](https://twitter.com/IER_Kyiv)